

Alimentar Barcelona. Ciutat, proveïment i salut

Exposició temporal
MUHBA Plaça del Rei, Saló del Tinell
Inauguració: 15/10/2021

Alimentar la població ha resultat sempre una preocupació per a les ciutats. Ha estat una clau decisiva en la seva relació amb els territoris, en l'evolució de les tecnologies al llarg dels segles per aconseguir productes alimentaris i en les condicions en què homes i dones han pogut nodrir-se i mantenir la vida. Des dels seus inicis, assegurar el proveïment i la seguretat alimentària va ser una de les ocupacions principals del Consell de Cent, la institució municipal barcelonina creada el 1249.

D'aleshores ençà el govern de la ciutat ha maldat per garantir el subministrament i la qualitat dels aliments, bé perquè n'ha tingut la competència directa, bé perquè ha actuat de manera subsidiària, o també perquè ha buscat alternatives a l'acció insuficient d'altres autoritats.

La intervenció del govern municipal arriba fins avui amb Mercabarna, gran rebost de Barcelona i de la Mediterrània occidental, i amb una xarxa activa de mercats municipals.

Aquesta llarga trajectòria d'implicació municipal decisiva en el proveïment alimentari és una singularitat històrica de Barcelona que no es dona de manera equiparable en la majoria de metròpolis europees.

Clima i crisis alimentàries durant la petita edat de gel

Coordinació científica: **Pere Benito** (UdL)
Durant les darreres dècades l'interès per la reconstrucció del clima des de la fi de l'antiguitat ha generat un volum de dades sense precedents, especialment a les latituds septentrionals del continent euroasiàtic. Basant-se en la combinació de diferents tipus de dades indirectes, també anomenades *proxies* (glaciològiques, geològiques, biològiques), els paleoclimatòlegs han identificat una sèrie de cicles climàtics els límits cronològics dels quals encara avui són objecte de discussió. D'altra banda, la disponibilitat de reconstruccions cada vegada més fines de les temperatures mitjanes ha portat a reconsiderar el paper del clima en les crisis alimentàries (fams i caresties) i, en general, en l'agricultura premoderna. En aquest nou context, paleoclimatòlegs i historiadors es mouen entre dos pols: des del determinisme climatològic extrem fins a la prudència dels qui prefereixen no creuar les fronteres de les seves especialitats, la història mediambiental i la història econòmica. A l'entremig, alguns historiadors, més agosarats, han traspassat la línia de separació entre disciplines i s'han obert a reconsiderar el pes dels factors mediambientals en l'origen d'algunes crisis agràries i alimentàries i en la difusió de certes epidèmies. Casa de l'Aigua de la Trinitat Nova, 13/11/2021. De 10 a 14 h. Gratuït. Amb reserva prèvia

48h Open House BCN

El MUHBA participa obrint els espais següents:
MUHBA Oliva Artés: dissabte 23/10/2021, de 10 a 14.30 h
MUHBA Refugi 307: diumenge 24/10/2021, de 15 a 19 h
Gratuït. Sense reserva prèvia

Sarrià i Barcelona 1921. Vers la ciutat metropolitana

Exposició itinerant commemorativa del centenari de l'annexió de Sarrià a Barcelona, organitzada amb la col·laboració del Districte de Sarrià - Sant Gervasi.

Inauguració: 5/11/2021. MUHBA Viñla Joana
El 4 de novembre de 1921 un reial decret del Govern espanyol agregava Sarrià al municipi de Barcelona. Aquesta incorporació va generar un gran debat. Sarrià va viure llavors un dels moments de més agitació política de tota la seva història.

L'agregació al municipi barceloní de la vila i el terme de Sarrià el 1921 va ser una fita transcendental en el camí vers la configuració de la gran metròpoli de Barcelona. Es va obrir llavors un intens debat polític amb tres protagonistes clau: l'Ajuntament de Sarrià i els seus polítics i veïns, l'Ajuntament de Barcelona i el Govern espanyol. Com en tot conflicte d'aquesta mena, s'hi barrejava l'activitat pública – amb declaracions en plens, publicació de reials decrets, manifestacions i mitings, fulls volanders i articles a la premsa – amb una altra de despachos que va ser fonamental per precipitar els esdeveniments. I, com a escenari de fons, una conjuntura històrica i una correlació de forces deter-

minada que van fer possible l'agregació justament aleshores.

D'ençà del 1897 s'havien succeït nombroses temptatives de Barcelona per fer efectiva la incorporació que havien fracassat per les bones relacions dels ajuntaments de Sarrià amb el Govern espanyol i la Casa Reial. La conjuntura política, però, canvià radicalment el 1921 i els sectors favorables a l'agregació van aprofitar l'ocasió per aconseguir que s'aprovés el Reial decret d'agregació de Sarrià a Barcelona del 4 de novembre de 1921.

Barcelona & futbol

El gran joc social del segle xx

MUHBA Oliva Artés

No es pot explicar la trajectòria contemporània de Barcelona sense tenir en compte l'impacte del futbol. En aquest sentit, aquesta exposició trenca molts tòpics des de la perspectiva de la història urbana. La mostra destaca com el futbol ha contribuït a la construcció social de la ciutat al llarg del segle xx, des dels usos de l'espai públic fins a la internacionalització i l'economia, els relats locals i les joguines o la construcció dels barris i de les identitats personals, col·lectives i territorials.

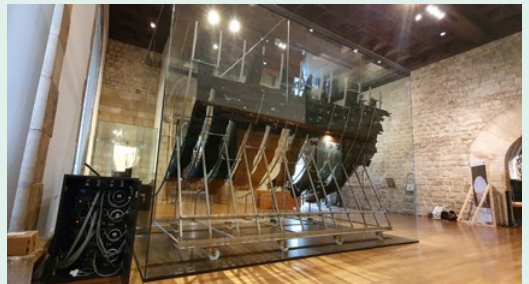

Visites d'autor a càrrec dels comissaris **Xavier Pujadas** i **Carles Santacana**. 24/10/2021, 21/11/2021, 12/12/2021, 23/1/2022

El derelict Barcelona I

L'avantcambra del Saló del Tinell acull el derelict del vaixell *Barcelona I*, trobat a l'antiga estació de Rodalies, restaurat pel Centre d'Arqueologia Subaquàtica i el MUHBA i instal·lat gràcies al Port de Barcelona.

L'any 2008 es van descobrir les restes d'un vaixell del segle xv al costat de l'estació de França, on s'havia excavat part del baluard de Migjorn de l'antiga muralla de Mar i del primer moll artificial del port de la ciutat. El derelict es va batejar amb el nom de *Barcelona I*. El testimoni d'aquest vaixell, d'origen cantàbric, probablement basc, és excepcional. D'aquest tipus no se n'ha trobat cap altre d'igual a tot el Mediterrani.

Visita d'autor a l'exposició a càrrec de **Mikel Soberon**, arqueòleg i historiador. 19/11/2021 i 28/1/2022. 5 €. Amb reserva prèvia

Barcelona Flashback

Barcelona Flashback és una síntesi experimental radicalment innovadora en les formes de mostrar i situar la trajectòria de Barcelona, amb un mètode de lectura històrica interrogadora d'objectes, arquitectures i paisatges, i amb nous programes per a la ciutadania. *Barcelona Flashback* s'inscriu de ple en els plans del MUHBA com a museu de ciutat del segle xxi, en l'horitzó de la reforma de la Casa Padellàs com a casa de la història de Barcelona, nucli de la xarxa d'espais patrimonials del museu per tota la ciutat. **Visites comentades** a l'exposició (Casa Padellàs). 27/11/2021 i 14/1/2022. Amb reserva prèvia

50 anys de premsa veïnal

L'exposició reflecteix la història d'aquests cinquanta anys a través de la mirada de les revistes de les associacions de veïns i veïnes, les quals construeixen un relat que cada vegada adquireix més força i que, vist en conjunt, mostra la magnitud de la tasca feta pels components de les associacions en aquesta període. S'hi podran veure més de 600 títols diferents de publicacions periòdiques.

la PREMSA del moviment veïnal

MUHBA Oliva Artés. Organitza: Arxii Històric de Roquetes - Nou Barris

La Galeria de Catalans Il·lustres en el seu 150è aniversari

Per tal de difondre i debatre el significat, les característiques i la història d'aquesta galeria peculiar, la Reial Acadèmia de Bones Lletres i el Museu d'Història de Barcelona organitzen un seminari, obert al públic, amb dues taules rodones i una visita guiada.

Taula rodona **Les polítiques de memòria municipals al segle XIX. El cas de Barcelona**. Hi intervindran: **Stéphane Michonneau**, **Borja de Riquer** i **Judit Subirachs**. 3/11/2021. 18 h

Taula rodona **Història de la Galeria de Catalans Il·lustres. Presències, absències i interessos**. Hi intervindran: **Laia Alsina**, **Pere Molas** i **Edgar Straehle**. 3/11/2021. 19 h

Reial Acadèmia de les Bones Lletres. Palau Requesens, c. Bisbe Caçador, 3 (plaça de Sant Just)

Visita guiada a la Galeria de Catalans Il·lustres a càrrec de **Laia Alsina**. 6/11/2021. 11 h. 5 €. Amb reserva prèvia

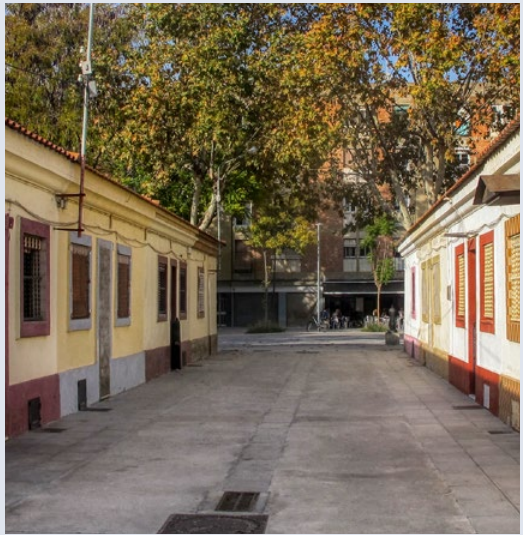

Arquitectura, interiors i identitat social (IV)

Barcelona i el Bon Pastor: les transformacions i el projecte museístic de l'habitatge popular

Direcció: **Paolo Sustersic**, Elisava

Continua el cicle sobre l'habitatge al llarg del segle xx. La quarta sessió estarà dedicada als processos de temps més recents. Les conferències programades en aquesta jornada són: **L'època de la democràcia i les polítiques de rehabilitació de l'habitatge social a Barcelona**, a càrrec de **Carme Trilla** i **Pere Serra**; **L'interior domèstic, mirall de gustos i identitats canviants dins d'una societat en transformació: les dècades de 1959 a 1987**, a càrrec de **Isabel Campi** i **Isabel del Rio**; **El museu del Bon Pastor en el context de l'eix patrimonial del Besòs**, a càrrec de **Xavier Tarraubella**; **Les cases barates del Bon Pastor: narrar l'habitatge obrer i els seus habitants en el temps**, a càrrec de **Paolo Sustersic**, **Daniel Alcubierre**, **Carme Cazalla**, **Andrea Manenti**, **Aina Mercader**, **Natalia Hervás** i **Jordi Ramos**; **La conservació de la memòria del Bon Pastor, una tasca col·lectiva**, a càrrec de **Salvador Angosto**. 7/10/2021, de 16 a 20.30 h. Biblioteca del Bon Pastor, c. Estadella, 64. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

Les sessions anteriors, **La classe treballadora i la ciutat**, **Teoria i pràctica de l'existenzminimum** i **L'habitatge social a l'època de l'estat del benestar**, estan disponibles al canal YouTube del MUHBA.

Nau F, la ciutat del treball en marxa

Seminari

Centre d'Interpretació del Treball de Barcelona. Projecte arquitectònic i museològic. Participants: representants del MUHBA, del Districte de Sant Andreu, de Barcelona d'Infraestructures Municipals, SA (BIMSA) i de l'ICUB.

— Presentació del projecte arquitectònic per l'equip d'arquitectes (**Patricia Tamayo**, **Gemma Serch** i **Ramon Valls**)

— Presentació del projecte museològic per l'equip del MUHBA

— Presentació de la col·lecció d'objectes de la Fabra i Coats, per part del departament de Col·leccions del MUHBA i Amics de la Fabra i Coats

18/11/2021. De 16 a 20 h. MUHBA Fabra i Coats. Gratuït. Amb reserva prèvia

Dos anys moltes vides

Activitat realitzada en col·laboració amb el Col·legi de Dissenyadors Gràfics que té com a eix vertebrador la pandèmia per la covid-19. L'activitat s'organitza en tres moments successius en tres llocs emblemàtics: al MUHBA Porta de Mar (octubre-desembre), a l'Hospital Clínic de Barcelona (novembre-desembre) i al Recinte Modernista de Sant Pau (gener-febrer).

MUHBA Porta de Mar. Del 17/11 al 17/12/2021. Organitza: Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya. Hi col·laboren: MUHBA, Hospital Clínic de Barcelona i Recinte Modernista de Sant Pau

Congrés Mundial de Museus de Ciutat al MUHBA

Connectar ciutats, connectar ciutadans. Cap a una sostenibilitat compartida. ICOM / CAMOC, 1-4 de desembre

L'ICOM / CAMOC (Collections and Activities of Museums of Cities) i el MUHBA proposen tres dies de treball compartit per reflexionar sobre les línies mestres d'una nova museologia urbana per al segle xxi, per transitar del museu de la ciutat al museu de la ciutadania, amb uns fonaments sòlids a partir de la recerca en els camps de la història urbana, la gestió del patrimoni i la participació ciutadana. El programa s'organitza en tres sessions que giraran entorn de tres conceptes: el treball del museu, el relat de la ciutat i l'apoderament de la ciutadania, més un taller sobre museus.

Sessió 1. **Organitzar el museu**. El museu de ciutat com a centre de coneixement i innovació en història, patrimoni i museologia, amb noves tecnologies i nous formats en un entorn urbà canviant.

Sessió 2. **Relatar la ciutat**. Els museus de ciutat són el portal i el mirall de les urbs que mostren, i la ciutat és el seu subjecte d'estudi i d'acció, a múltiples escales, de la metròpoli en el seu conjunt als barris que la formen i, viceversa.

Sessió 3. **Construir ciutadania**. Que els museus de ciutat puguin tenir un paper molt rellevant en les ciutats del segle xxi depèn, en bona mesura, de la seva capacitat d'explicar la ciutat implicant els ciutadans, tant els de la ciutat mateixa com els que van a visitar-la, de manera que s'exemplen així les bases de la democràcia cultural i es repensa el turisme.

Sessió 4. **Taller**. El potencial de museus de ciutat al segle xxi. Obert a la participació en directe des de diferents ciutats del món.

Consulteu la programació al web del MUHBA: <https://ajuntament.barcelona.cat/museuhistoria/ca/camoc-barcelona-2021>

Les institucions psiquiàtriques

Transformacions en els segles XIX i XX

Seminari

El seminari recorre els diferents moments de la reforma dels sanatoris mentals i analitza alguns dels conflictes polítics, culturals i econòmics del moment. Punt de trobada per reflexionar sobre el procés d'humanització de la tecnologia psiquiàtrica, s'hi destaca el paper rellevant d'algunes persones, organitzacions i moviments socials en la des-construcció de les lògiques de reclusió i aïllament dels maníacoms. Una oportunitat per continuar el debat de llarga durada sobre el paper de la ciutat i la configuració de l'espai públic, els usos del temps i la participació en els entorns comunitaris per a la promoció de la salut mental en equilibri amb la protecció dels drets de la població barcelonina.

MUHBA Plaça del Rei. 26/10/2021. De 16 a 20 h. Amb reserva prèvia

Escolaritzar Barcelona

Actes de commemoració del centenari de l'Escola Baixeras i del 60è aniversari dels instituts Infanta Isabel i Joan d'Àustria. Presentació de llibre **Escolaritzar Barcelona. L'ensenyament públic a la ciutat, 1900-1979**, de **Cèlia Cañellas** i **Rosa Toran**. Hi intervindran: **Joan Roca**, **Jaume Carbonell**, **Rosa Toran** i **Cèlia Cañellas**. MUHBA Plaça del Rei. 9/11/2021. **Simbologia i presència urbana dels edificis escolars**, a càrrec de **Carme Agulló** (Universitat de València) i **Antonio Viñao** (Universitat d'Alacant). MUHBA Plaça del Rei. 10/11/2021

Curs de Relats Urbans

El curs forma part de l'aposta del Museu d'Història de Barcelona per una renovació profunda de les modalitats de visita de la ciutat per part dels barcelonins, i per la reformulació de les pràctiques turístiques en el marc dels projectes compartits amb els museus europeus de la seva xarxa, com ara la City History Museums and Research Network of Europe.

Ahora, aquest curs aprofita la relació institucional i de recerca establerta entre el Museu d'Història de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona a través del programa del màster en Intervenció i Gestió del Paisatge i el Patrimoni, coorganitzat per ambdues institucions. D'aquesta manera es comparteix una recerca comuna sobre el paisatge i el patrimoni urbà que es concreta en la proposta de mirades alternatives per compondre itineraris històrics urbans creatius i innovadors.

Centre de Recerca i Debat

Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni

Els Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni constitueixen el format més flexible per explorar noves idees i per comunicar estudis sobre la trajectòria de la ciutat, el seu patrimoni historicoartístic i les representacions urbanes de Barcelona i altres ciutats.

7/10/2021. De 16 a 20.30 h. Biblioteca del Bon Pastor, c. Estadella, 64. Gratuïta. Amb reserva prèvia. (Vegeu-ne el destacat.)

Les transformacions de les institucions psiquiàtriques a Barcelona durant els segles XIX i XX
Seminari. Coordinació: **Edgar Vinyals**
MUHBA Plaça del Rei, Sala Martí l'Humà. 16/10/2021. (Vegeu-ne el destacat.)

231. Les formes d'habitatge a l'esquerra de l'Exemple al segle XX: una gran diversitat.

Mercè Tatjer. 27/9/2021

232. Codis secrets. Història de la criptografia des dels seus inicis a l'antiga Grècia fins a la Segona Guerra Mundial. **Oscar Font**. 18/10/2021

233. Productes locals, regionals i de terres llunyanes. Els mercats alimentaris de la Barcelona medieval (segles XIV-XV)
Pablo José Alcover. 8/11/2021

234. La música als camps de futbol i la interacció entre el públic i el ritme dels partits.
Jaume Ayats. 22/11/2021

235. Estudi bioarqueològic de la intervenció al turó de la Rovira
Santiago Riera. 20/12/2021

236. Circuit comercial de Barcino a partir dels estudis amfòrics. **César Carreras**. 24/1/2022

MUHBA Plaça del Rei. 19 h. Accessible al canal YouTube del MUHBA

Diàlegs al Park Güell

Juli Battllevell, un gaudiïnà a l'ombra
Josep Casamartina. 23/11/2021

Eppur si muove! Una introducció a l'arquitectura de Josep M. Jujol
Guillem Carabi-Bescós (ETSAB-UPC) 15/12/2021
MUHBA Park Güell. 19 h. Accessible al canal YouTube del MUHBA

Reinventar el museu de ciutat (XVIII sessió)
Gener de 2022, data a concretar

Presentació de publicacions

El setge confós de Barcelona
Laia Santanach i **Suñol** i **Miquel Gea**
Col·lecció Textures
28/10/2021

Escolaritzar Barcelona. L'ensenyament públic a la ciutat, 1900-1979
Cèlia Cañellas i **Rosa Toran**
9/11/2021

Escola pública / BCN. 1900-1970
Guia d'Història Urbana, 31
10/11/2021

Barcelona 1969-1979. Els anys decisius del planejament de la metròpoli
Joan Antoni Solans i **Huget**
Data i lloc a determinar

Viu Montjuïc

Viu Montjuïc. El Parc de la Cultura serà una celebració compartida de tots els equipaments que habiten Montjuïc durant el cap de setmana del 16-17/10/2021. El MUHBA Refugi 307 hi participa amb visites al refugi i activitats les següents:
Itineraris:
Vedettes i milicians.
El Paral·lel i el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil i l'ones i rereguarda. La defensa ciutadana de Barcelona

Barcelona Dibuixa

El MUHBA Plaça del Rei participa amb **Lucía Gómez Serra** per dibuixar el patrimoni de Barcelona. D'11 a 19 h
Organitza: Museu Picasso de Barcelona i Institut de Cultura
<http://www.barcelona.cat/barcelonadibuixa>

